

3

DAMY I DŻENTELMENI W SIECI

CEL: poznanie zasad dobrego wychowania i bezpiecznego zachowania w sieci

TREŚĆ: podstawowe zastosowania internetu, zasady dobrego zachowania i komunikacji w sieci, prawo intelektualne, plakaty dotyczące zasad netykiety

METODY: dyskusja moderowana, mapa myśli, praca w grupkach (tworzenie plakatu i prezentacja)

1. Damy i dżentelmeni w sieci

Treść: podstawowe zastosowania internetu, zasady dobrego zachowania i komunikacji w sieci, prawo intelektualne, plakaty dotyczące zasad netykiety

Metody: dyskusja moderowana, mapa myśli, praca w grupkach (tworzenie plakatu i prezentacja)

- I. Nauczyciel wprowadza temat zadając uczniom pytanie:
 - Co można robić w internecie? Do czego internet wam służy?Następnie organizuje odpowiedzi na tablicy lub flipcharcie, rysując mapę myśli i 3 podstawowe funkcje, które są istotne dla dzieci i młodzieży: rozrywka, nauka, komunikacja.

- II. Nauczyciel prowadzi dyskusję moderowaną, do której robi notatki na tablicy:
 - Gdzie i w jaki sposób się komunikujemy?
 - Jakie są zasady dobrego zachowania i komunikacji w internecie? Jak zasady savoir vivre przekładają się z życia w realu na życie w internecie i dlaczego to jest ważne?
 - Co to jest netykieta? *Nauczyciel porusza też kwestię własności intelektualnej w sieci (muzyka, gry, filmy) mówiąc: "Wyobraźcie sobie, że stworzyliście bardzo ciekawe dzieło (muzyczne, plastyczne, literackie, graficzne, itp), które publikujecie w sieci. Na pewno jesteście z siebie dumni. Czy chcielibyście otrzymać za nie pieniądze? A teraz wyobraźcie sobie, że wasze dzieło jest wykorzystywane i powielane w sieci bez waszej zgody, a wy nie dostajecie za to żadnego wynagrodzenia. Jak oceniacie taką sytuację? Jakie są podobne sytuacje, gdy autorzy są pozbawiani takich praw? Czym grozi ściąganie filmów czy muzyki z nielegalnych źródeł?"

- III. Uczniowie w grupkach tworzą plakaty, na których będą wypisane i zilustrowane ważne hasła dotyczące netykiety.
Uczniowie dokonują krótkiej prezentacji plakatów.

* Netykieta to zbiór zasad „dobrego zachowania w sieci”. Netykiety stosujemy na forach dyskusyjnych, w komunikacji na czatach, na portalach społecznościowych, w mailach, na blogach – wszędzie tam, gdzie zachodzi komunikacja między użytkownikami Internetu. Dobre zachowanie w Sieci obejmuje również szacunek do praw autorskich i unikanie „piractwa”.

Podstawowe zasady netykiety można skrócić do trzech zasad:

1. Myśl
2. Nie działaj na czyjąś szkodę
3. Nie nadużywaj

Portale społecznościowe. Należy pamiętać o tym, żeby:

- nie podawać zbyt wielu informacji osobistych (adresu zamieszkania, adresu szkoły, do której ходzimy, informacji o naszej zamożności);
- uważnie wybierać znajomych, którzy będą mieli dostęp do naszego profilu – nie dodajemy nieznanym tylko dlatego, że wysłali nam zaproszenie;
- korzystać z możliwości ochrony danych, jakie daje nam dany portal - wiele portali społecznościowych pozwala nam na indywidualne ustawienia prywatności – możemy przypisywać znajomych do odpowiednich grup i ustawiać im opcje widoczności naszego profilu;
- nie wklejać fotografii, na których są nasi znajomi bez ich zezwolenia – przed wklejeniem takiego zdjęcia należy spytać osoby na nim będącej, czy zgadzają się na publikację w sieci;
- nie zarzucać nadmiernie informacjami na temat naszego codziennego życia;
- nie „spamować” i nie przeklejać łańcuszków;

- nie udostępniać treści, które są obraźliwe bądź drastyczne (na przykład zdjęć maltretowanych zwierząt);
- komentując czyjeś zdjęcie lub wpis zastanów się, czy kogoś nie obrażasz lub czy nie sprawiasz komuś przykrości.

Komunikatory. Korzystając z dobrodziejstw komunikowania się online, pamiętajmy o następujących zasadach:

- pisząc do kogoś po raz pierwszy – przedstaw się, poinformuj w jakiej sprawie się odzywasz;
- jeśli nie możesz z kimś rozmawiać – poinformuj tę osobę o tym, umów się na kontynuację pogawędki później – w normalnej rozmowie raczej nie odchodzisz od rozmówcy bez słowa w połowie jego zdania, prawda?
- jeśli korzystasz z komunikatora pozwalającego na ustawienie opisu, pamiętaj, że ma on mieć charakter informacyjny;
- nie wysyłaj wielu krótkich wiadomości – staraj się używać pełnych zdań – komunikacja będzie wtedy bardziej zrozumiała;
- emotikony pozwalają nam na dodanie do tekstu emocji – jednak jeśli jest ich za dużo, utrudniają odbiór treści;
- jeśli możesz – ustaw sobie blokadę wiadomości przychodzących od kontaktów, których nie masz na swojej liście znajomych – zabezpieczasz się przed niechcianymi łańcuszkami, spamem, czy niebezpiecznymi treściami;
- nie odpowiadaj na zaczepki osób, których nie znasz;
- nie przekazuj zbyt wielu informacji o sobie osobom poznanym w sieci.

Komunikacja mailowa. Ważne, by pamiętać o kilku rzeczach:

- maile, tak jak listy, powinny mieć pozdrowienie, wprowadzenie i powinny być podpisane imieniem (ewentualnie też nazwiskiem) autora; pisząc do osoby dorosłej używamy zwrotów grzecznościowych;
- pisząc, staraj się używać poprawnej polszczyzny – mail to nadal forma listu, unikaj więc nadmiernej ilości emotikonów i skrótów;
- zawsze tytułuj maile, również jeśli piszesz w odpowiedzi do kogoś, kto nie nadał mailowi tematu;
- nie rozsyłaj spamu i łańcuszków;
- jeżeli wyślesz mail do kilku odbiorców, korzystaj z pola UDW – adresy ukryte do wiadomości;
- nie otwieraj wiadomości i załączników od nieznanych nadawców, sprawdzaj pliki antywirusem;
- nie wysyłaj mailem zbyt ciężkich załączników – lepiej to zrobić używając wirtualnych dysków.

Kwestie prawne. Bardzo ważne jest, żebyś miał/miała świadomość, że jako użytkownicy Internetu przed prawem odpowiadamy za publikowane przez nas treści i nasze zachowanie w sieci. Nie wolno więc nikogo lżyć, podszywać się pod drugą osobę, publikować materiałów, na których ktoś został uwieczniony (zdjęć, nagrań) bez zgody i wiedzy tej osoby. Trzeba także pamiętać o ochronie danych osobowych – nie ujawniamy niczych danych publicznie (numeru telefonu, adresu zamieszkania), a także o ochronie praw autorskich (czyli: nie ściągamy pirackich plików). Publikowanie lub pobieranie bez zezwolenia autora ich dzieł może grozić skutkami prawnymi (kara grzywny, a nawet pozbawienia wolności).

Autorki: Dorota Kondrat i Agnieszka Taper

Publikacja stworzona przez Fundację Instytut Edukacji Kreatywnej – INEK w 2015 r.

Projekt "Z kamerą u dzieci buszujących w sieci" realizowany jest w ramach programu dotacji Bezpiecznie Tu i Tam Fundacji Orange.

Licencja: Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska